

Posudek diplomové práce

Veronika Modlitbová [Večeřová], Sůl nad zlato? Právní a ekonomické postavení města Prachatic v pozdním středověku, 88 s., [14] s. přílohy

Veronika Večeřová (roz. Modlitbová) si vybrala jako téma své diplomové práce osudy významného města českého jihozápadu – Prachatic. V podstatě tak geograficky navázala na své předchozí výzkumy, které prezentovala ve své bakalářské práci. V předkládaném zpracování se zaměřila na dva významné momenty ve vývoji Prachatic doby pohusitské: otázku právního postavení a roli solného obchodu v životě města. Oba okruhy tak vlastně tvoří dvě vzájemně provázané studie (první s. 12-41, druhá s. 42-74).

V první z nich autorka řeší velmi složitou spleť právního postavení Prachatic po roce 1436. Jde tady o to, zda je možné je považovat za královské či poddanské město. A aby situace nebyla tak jednoduchá, proplétaly se zde zájmy jak panovníka, tak zástavních držitelů, ale také jejich předhusitského majitele – vyšehradské kapituly. Autorka poctivou analýzou dochované pramenné materie podstatně zpřesňuje často zmatená tvrzení, která se nacházela v dosavadní literatuře. Nejasná byla doposud správa města Janem z Rabštejna, který byl zároveň proboštem vyšehradské kapituly, což svádělo k propojení nároků této církevní instituce s jejich skutečným (zástavním) držitelem (tedy rodem Rabštejnů). Konec autorčiných sledování představuje počátek 16. století, kdy se Prachatic dostaly do držby Rožmberků a ta byla záhy alodifikována. Prachatic se tak na konci středověkého období staly poddanským městem. Autorka tak naráží na zajímavou problematiku osudů některých královských měst v době pohusitské, které se pohybovaly mezi královským statutem, častými zástavami šlechtickým držitelům a tudíž hrozbou poklesu mezi poddanské lokality. V případě Prachatic však situace nebyla jednoznačná a zúčastněné strany hleděly na status města rozdílně (zástavní držitelé, město samotné, čeští králové, vyšehradská kapitula). Autorka tak dosti přesvědčivě vystihla pluralitu nazírání i právní praxe, která byla podstatnou součástí středověkého práva.

Ve druhé části, věnované hospodářským aspektům pozdně středověkých Prachatic, se přesouváme na pole solního obchodu a všeho, co s tím souvisí. Autorka věnuje pozornost vymezení dvou důležitých právních institutů, které měly v této oblasti klíčovou roli – práva skladu a práva příkázaných cest. V. Večeřová zde naráží na problém nedostatečné pramenné zakotvenosti v soudobé české historiografii. Přehledně rovněž líčí základní fungování solného obchodu v jižních Čechách a sleduje také původ soli, jež se k nám dovážela. Nebyla to

zdaleka jen Zlatá stezka, odkud k nám proudila sůl, ale také trasa spojující hornorakouský Linec s Českými Budějovicemi. Dotýká se ale také zájmů vnitrozemských měst, které na obchodu se solí rovněž participovaly (Písek, Týn nad Vltavou, Vodňany) a s nimiž se Prachatičtí někdy dostávali do konfliktu. V otázce po roli solného obchodu v životě pozdně středověkých Prachatic však narážíme na značný nedostatek pramenné materie, kvůli čemuž je možné postihnout jen úzký segment této aktivity. Zcela stranou tak musejí zůstat otázky kvantifikující ekonomickou výnosnost i konkretizující zboží, z něhož se odvádělo clo (nebyla to zdaleka jen sůl), či přesná podoba práva nuceného skladu ve městě. Řadu otázek tak autorka naznačuje, aby jejich zodpovězení přenechala detailnímu výzkumu v budoucnu.

Předkládaná diplomová práce představuje velmi kvalitní regionální studii a rozšiřuje horizonty našeho poznání, pokud jde o právní status Prachatic i prachatický solní obchod. Oceňuji rovněž autorčin psaný projev – práce je téměř prosta stylistických nepřesností – a také promyšlenou strukturu, kdy se nenechává odvádět od hlavního tématu a sleduje jasnou dějovou linku. Práci považuji za rozhodně způsobilou k obhajobě a doporučuji hodnocení výborně.

V Praze 17. května 2015

Mgr. Tomáš Velička, Ph.D.